

ПРОИЗХОД И ЗНАЧЕНИЕ НА СЕЛИЩНИТЕ ИМЕНА ОТ СОФИЙСКО

Анна Чолева-Димитрова
(БАН, ИБЕ, секция "Етимология и ономастика")

В своите ономастични изследвания за бившите околии ономастите използват най-често Списъка за населените места в България от 1956 г.. По този списък бившата Софийска околия е включвала 80 селища – 1 град, 2 махали, посочени и като квартали на София и 77 села. В Софийско са извършени многобройни промени в статута на селищата. Още през 1895 г. с. *Подуляне* е станало част от София. През 1946 – 1956 г. към столичния град са присъединени *Красно селя* и *Чо(х)аджи(й)ско предградие*; селата *Надежда* и *Бенковски* (нов квартал на София, образуван от сливането на селата *Бириморци* и *Обрадовци*). През 1958 г. *Княжево* е включено в чертите на голяма София. Най-много села са присъединени към столицата през 1961 г.: *Бояна*, *Враждѐбна*, *Врѐбница*, *Горна баня*, *Драгалѐвци*, *Дървенѐца*, *Илиянци*, *Малашевци*, *Обеля*, *Орландовци*, *Симѐново*, *Слатина*; 1971 г.: *Су(х)одѐл*, *Требѐч* (със с. *Погледѐц*, присъединено 1947 г.), *Филиповци*; 1978 г.: *Ботунѐц*, *Горубляне*, *Кремиковци*, *Сѐславци*, *Челопѐчане*.

Даването на ново, административно име при сливането на две и повече села е установена практика през 50-те и 70-те години. Освен споменатия вече кв. *Бенковски*, през 1955 г. са обединени селата *Кумарица* и *Славовци* под новото име *Александър Вѐйков*, *Маслово* и *Шѐяковци* образуват с. *Обединѐние*, а през 1974 г. селата *Александър Вѐйков*, *Гниляне* и *Курѐло* съставят гр. *Нѐви Йскър*. Същата година е обявен още един нов град – *Кѐстинброд* (към него е присъединено с. *Обединѐние*).

От 1951 г. с. *Батковци* се числи към с. *Драговѐщица*, 1955 г. селата *Горни* и *Дѐлни Лѐзен* образуват село с име *Лѐзен*, 1961 г.

селата Нова и Стара Враждѐбна се присъединяват към гр. София с името *Враждѐбна*. От 1970 г. с. *Банкя* е обявено за град заедно със селата, включени към него: *Вердикъл*, *Градоман* и *Ми(х)алово*. Сега градът е присъединен към София. Общо 30 селища около София за 100 години са се превърнали в квартали на столицата ни.

Преименуванията на селища от Софийско е започнало още след Освобождението 1878 г. Това са ойконимите: Юкарѝ баня > *Горна баня*, Балѝ ефѐнди > *Княжево*, Беглѝр чифлик > *Симѐново*. 1936 г. Куманица > *Кубратово*.

Друг тип промени в селищните имена са осъществени чрез *междинните или временните ойконими* (Чолева 1999). С тях се именуват селища през определен кратък период от време: *Мѐдено сѐло* е име на с. Княжево от 1878 до 1879 г.; *Райна княгиня* е име на с. Орландовци от 1935 до 1938 г.; *Райко Даскалѐво* – име на Владѝя от 1953 до 1962 г.

Александър Войков, с. С София, образув. 1955 г. от с. Кумарица и с. Славовци; от 1974 г. квартал на гр. Нови Йскър заедно със с. Гнѝляне и с. Курѝло. – Изцяло от ЛИ и ФИ на участник в съпротивата 1941 – 1944 г.

Балша, с. С 17,5 София. Стар запис: *Балша* 1576, 1728 (РСт 369, РСтСел 438; ИБИ XVI 105); Балша XVII в. Боянски поменик, 38 с. (БП 118); *Балша* 1723, 1726–27, 1809 (ИБИ XXI 152, 311, 320, 327); *Балша* 1878 (РТК). – Изцяло от ЛИ *Балша* (Заимов 1988:14; Новакови□ 1912: 189), вж. и Дуриданов 1958а:161; Велев 1975.

Банкя, гр. 3 10 София. Стар запис: *Банка* XV в. (РСт 369, ИБИ XIII 101); *Банкя* 1878 (РТК). Град от 1969 г., присъединени села: *Вердикъл*, *Градоман* и *Ми(х)ал(ѝ)ово*, сега част от голяма София. – От *банкя* (в говора) 'топъл извор', умалит. от *баня*, често в топонимията, обикновено за минерални извори (ЕТР 17; БЕР I 32).

Батковци, с. СЗ 18 София. Стар запис: *Баткуфѐджа* 1420, *Баткуфча* 1728, *Батковиче* 1732 (РСт 370); *Батковци* XV в. (ИБИ XIII 21, 23, 99, 101); *Батковци* 1723 (ИБИ XXI 307); *Батковцы* 1878 (РТК). 1951 г. слято със с. Драговѝщица. – От ЛИ *Батко* (Заимов 1967:234).

Бенковски, квартал на София от 1954 г., образуван от сливането на селата *Биримѝрци* и *Обрадѝвци*. Ново административно

име. – Изцяло от ФИ на участника в Априлското въстание Георги Бенковски.

Биримирци, с. София. Стар запис: *Биримирци* XV в. (ИБИ XIII 29); *сѣло биримирци* (прип. в Осмогласник от XV в., л. 526, Опис I 120); *Биримовча* 1576 (ИБИ XVI 531); *Биримирчи* 1420, *Биримовд-же* (Биримовци) 1576 (РСт 372); *сѣло Бѣримирци* 1704 в Служба и житие на Св. Кирик и Юлита (л.5а, Спространов 1900:75; Гошев 1936 – 1937:15); *сѣло Бѣримирци* XIX в. (Опис II 330); *Биримирци* 1814 (ИБИ XXI 189); *Беримирцы* 1878 (РТК). От 1954 г. обединено с Обрăдовци под името Бенкòвски. – ЖитИ от ЛИ *Биримир*, с регр. асимилация от *Беримир* (Заимов 1967:218), също и в др. слав. ез. (Svoboda 1964:65).

Бистрица, с. Ю 15 София. Стар запис: *Бистрица* XV в. (ИБИ XIII 61); *Бистриче* 1576 (ИБИ XVI 203); *Бнстрица* XVI–XVIII в. Урвишки сборник (Гошев 1934 – 1935:25); *Бнстрица* XVII в., Боянски поменик, 36 с. (БП 118); *Бистрица* 1618, 1709, 1762 (ИБИ XXI 81, 82, 86, 254, 277); *Быстрица* 1878 (РТК). – От начално РечИ, образув. от прил. *бистър* 'прозрачен, чист' или 'бърз' и *-ица*, често в славянската топонимия (вж. Дуриданов 1963:192).

Божурище, с. З 10 Сф. Стар запис: *Божур*, *Божурище* 1750 (ИБИ XXI 59, 62). – От *божур* 'вид цвете, *Raeonia officinalis*' (БЕР I 63) и *-ище*.

Ботунец, с. И 16 София. Стар запис: *Ботунджа* (Ботунец) 1420 (РСт 376), *Ботунец* XV в. (ИБИ XIII 27, 375, 377); **Ботоун(ε)ць** XVII в. Боянски поменик, 45 с. (БП 118); вероятно с друго име *Бабханлу*, *Бабхамлу*, *Балманлу* 1576, 1695, 1732 (РСт, цит. съч.; РСтСел 438); *Батунец* 1878 (РТК). От 1978 г. квартал на София. – От *ботуня* 'дебела, тлъста, плодородна почва', вероятно от слав. произход, с корен в бълг. *ботея*, *бутея* 'раста, вирея буйно', *ботела* 'почва от пресушени блата' и *-ец* (БЕР I 92; Дуриданов 1962:187; Москов 1965:81–84).

Бояна, с. Ю 10 София. Стар запис: *речеть оз Боянѣ уставнтѣ тоу плѣнь* XI в., л. 2446, "Видение (тълкувание) Даниилово" (Тъпкова-Милтенова 1996:119); *съставнтѣ ε на срѣдъци...оу Бояне* XI–XIII в. (Иванов 1929:283); *Буяна* (Бояна) 1453, 1696 (РСт 376); **Боана село**, **Боан(а)**, **Боіана**, **з село Боіаноз**, **Бвіана** XVII в. Боянски поменик 18, 27, 65, 72, 75, 73, 78, 81 (БП 118); *Бояна* 1709, 1731, 1739, 1762, 1792, 1809 (ИБИ XXI 88-92, 125, 152, 277, 342, 349, 357); **оѣ село Боіана** XIX

в. (Опис II 329); *Бояна* 1878 (РТК). Квартал на София от 1961 г. – Изцяло от ЛИ, ж. или м. ЗФ (Заимов 1988:32). Малко вероятно от рум. или нар. лат. **boiana* 'говедарска (река)', от лат. *boiana* 'говедарска' (Петканов 1955:352-353; БЕР I 71).

Бусманци, с. И 10 София. Стар запис: *Бусманци* 1455 (ИБИ XIII 21); *Бусманджа* (Бусманци) 1420, *Бушманиче* 1576, *Бусманиче* 1671, *Бусманча* 1721 (РСт 378; РСтСел 438); *Бушмениче* 1576 (ИБИ XVI 102); **Бусманци** (**Бусманцы**) XVI–XVIII в. Урвишки сборник (Гошев 1934-1935: 25); **Бусманци** XVII в. Боянски поменик, 43 с. (БП 118); *Бусманци* 1731, 1762, 1815 (ИБИ XXI 82, 85, 88, 194, 350); *Бусманцы* 1878 (РТК). – ЖитИ от ЛИ *Бусман*, от куманско-печенежки произход (Миков 1943:81, 89; Москов 1981:97). Според Заимов 1967:218 от по-старо *Бусоман*, произв. от *Бус(о)*.

Вердикъл, още **Вердикалино**, с. 3 20 София. Стар запис: *Вердикалин* XV в. (ИБИ XIII 41); *Вердекална*, *Вердекалене* (Вердекалино) 1576, 1728 (РСт 382; РСтСел 539); *Вердикалине* 1576 (ИБИ XVI 113); **Вердикалино** XVII в. Боянски поменик, 39 с. (БП 118); *Вердекалино* 1878 (РТК). Слято с Банкя 1970 г. – От рум. *verde* 'зелен' и *cale* 'път', т. е. 'път, който води през зеленина', срв. семант. успор. за втората част – *Calea Mare* в обл. Орадя, вж. и Дуриданов 1958а:164. Старата форма е по-близо до изходната, образувана по славянски модел (Симеонов 1967:255).

Владая, с. ЮЗ София. Стар запис: *Владай* (Владая), *Владай* 1576 (РСт 452, ИБИ XVI 202); *Владая* 1878 (РТК). 1953-1962 г. *Райко-Даскалдово*. – Родит.-винит. форма от ЛИ *Владай* (Симеонов 1963:414-415; вж. и Заимов 1973:84). За временния ойконим: изцяло от ЛИ и ФИ на видния земеделски деец.

Войнеговци, с. СИ 12 София. Стар запис: *Войнугафча* (Войнековци) 1420, *Войнукуфча* 1453, *Войнугуфча* (Войниковци), *Войнугофча* 1576 (РСт 384, ИБИ XVI 102; РСтСел 438); *Войнуговци* 1448 (ИБИ XIII 31); *Войнуговци* 1756 (ИБИ XXI 69); *Войнеговцы* 1878 (РТК). – ЖитИ от РИ, по ЛИ *Войнег(о)* (Заимов 1988:55), от ЛИ *Воин* и *-ѳг(а)*, срв. Сели *Войнегово*, Царибродско; *Войнягово*, Карловско; *Войнеговци*, Пиротско (Заимов 1967:238), срв. ВИ **Кониѳга** в Битолско, XIV в. (Тасева 1998:167).

Волуяк, с. С 5 София. Стар запис: *Волуяк* 1576, 1728 (РСт 384, РСтСел 439; ИБИ XVI 108); *Волуяк* 1727, 1762 (ИБИ XXI 86, 327); **селш волуякъ** 1757, прип. л. 486 в Четвероевангелие (Спространов

1900:58); *Волуякъ* 1878 (РТК). – Произв. от старинно прил. *волуй* 'волски' и суф. -як, т. е. 'място, където има много волове' (БЕР I 175), срв. МИ *Колозтакъ*, ок. Лесново XIV в. (Тасева 1998:167).

Враждѣбна, с. И 8 София. Стар запис: *Ивражина* (Вражино) 1576 (РСт 464); *Ивражине* 1576 (ИБИ XVI 100; РСтСел 438); **Браждѣвна** XVII в. Боянски поменик, 36 с. (БП 118); *Враждебна* 1756, 1762, 1814 (ИБИ XXI 82, 170, 188-89); *Враждебна* 1878 (РТК). Слято със София 1961 г. Има Стара и Нова Враждебна. – Най-старите записи насочват към начална форма, различна от съвременната и от тази, която е регистрирана от XVII в. нататък. Възможно е произв. от *враг* 'овраг', диал. 'дол със стръмни брегове' (Заимов 1967:59; БЕР I). За съвременната форма възможно и като произв. от *вражда*, стб. *вражда* (БЕР I 180), тук по-скоро със значение *враждебно* 'опасно' място (Велев 1980), най-напред МИ, съвпада с характеристиката на района – чести разливания и заблатявания от притоците на р. Искър в района на селото. За образуването срв. прил. *лечебен*, *вълшебен*, семант. срв. МИ *Вража глава*, *Вражи град* в Годечко, без обяснение (Симеонов 1966:136); РечИ *Вража бара* в Михайловгр. (Михайлова 1984:92), МИ **Бражине врьдо** в Призренско, XIV в. (Новаковиќ 1912:696; Тасева 1998:107, 168).

Врѣбница, с. СЗ София, от 1961 г. квартал на София. Стар запис: **Сѣ Врѣбница**, **Сѣло Врѣбница** 1527 в Зографски поменик (Иванов 1931:498, 516); *Вирбиндже* 1453, 1576 (РСт 385; РСтСел 439); *Врѣбница* 1456 (ИБИ XIII 377); *Вирбинче* 1576 (ИБИ XVI 107); *Врѣбница* 1618 (ИБИ XXI 255); **Врѣбница (сѣло)** XVII в. Боянски поменик, 34, 38 с. (БП 118); *Вырбница* 1878 (РТК). – Произв. от раст. *върба* 'вид дърво, *Salix*' със суф. -(ь)н-ица или от *врѣбница* 'празник Врѣбница' (БЕР I 208).

Гѣрман, с. ЮИ 12 София. Стар запис: *Герман* XV в., 1576 (РСт 388; РСтСел 437; ИБИ XVI 97); **Гѣрман**, **Гѣръманъ** XVII в. в Боянски поменик, 37, 77 с. (БП 118); *Герман* 1815 (ИБИ XXI 201); **сѣло германъ** в Сбирка от слова от нач. на XIX в. (Опис IV 136); *Германъ* 1878 (РТК). – Първоначално име на местност с топли минерални извори, предполага се, че е от трак., образув. от ие. **gwhermo-* 'горещ' (БЕР I 239; Велев 1977). В района на селото има следи от баня и тракийски надгробни могили. Името се свързва с "минералните извори, които се намирали в м. Бахчоте (межда с Панчарево) и едно време им викали *Германеата*" (по местно обяснение).

Също възможно изцяло от ЛИ *Герман*, което е въведено в антропонимията ни от християнския календар, Св. Герман XI в. (Заимов 1988:63; Геров I 213; Фасмер ЭСРЯ I 403). Култът към Св. Герман не е разпространен в тази част на България, така че е малко вероятно да е имало оброк. Названието съвпада и с народния обред срещу суша, запазен в Западна България (БЕР I 238), но този тип ойконимна номинация е много малко вероятен. Срв. тук Сели *Джерман*, което е по РечИ; Сели *Герман* във Валовишко (Иванов 1982:71); МИ *Джёрманьето* (с топла подпочвена вода) в Дупнишко (Еленин 1984).

Гнїляне, с. С 20 София, от 1974 г. квартал на гр. Нови Йскър. Стар запис: *Гилняни* (Глиняни) XV в., *Гинляни* (Гниляни) 1576, *Гилана* (Гиляне) 1728 (РСт 389, РСтСел 437; ИБИ XIII 85; ИБИ XVI 96); *Гнилани* XVII в. Боянски поменик, 46 с. (БП 118); *Гиняне* 1762, 1815 (ИБИ XXI 82, 195). – ЖитИ от МИ **Гнила(та)*: диал. *гнила* = *глина* (БЕР I 249; Заимов 1967:119) или ако се има предвид най-старият запис **Глина(та)*; срв. Сели *Гнилане* в Сърбия.

Голяновци, с. Сз 16 София. Стар запис: *Голануфча*, *Голянофча*, *Гулянофча* 1576, 1728 (РСт 390; РСтСел 439; ИБИ XVI 108); *Голяновци* 1722, 1731 (ИБИ XXI 36, 300); *Голяновцы* 1878 (РТК). – ЖитИ от ЛИ *Голян* (Заимов 1988:66; Заимов 1967:240).

Горна баня, с., от 1961 г. квартал на София. Стар запис: *Йокари бана*, *Юкаръ бана* 1576 (РСт 390; РСтСел 439); *Ѓкари Баніа* XVII в. в Боянски поменик, 35 с. (БП 120); *Горна баня* 1799, 1815 (ИБИ XXI 195, 375); *йюкари банскї*, *отъ йюкари каниж* 1866, прип. л. 10а, 87б в Четвероевангелие (Спространов 1900:42); *Горна баня/Юкари баня* 1878 (РТК). – Втората част е от *баня* 'топъл извор' (Геров I 24), а за стария запис от тур. *уикари* 'горна'.

Горни Лозен, с. ЮИ 16 София. Стар запис: *Горни Лозень* XVI в. в Калиманова грамота /подправена/ (Иванов 1931:606); *Лозен* XV в. (ИБИ XIII 375); *Лозна-и баля*, *Лозне-и баля* 1576 (РСт 427; РСтСел 437; ИБИ XVI 96); *Лозенъ* (Горни) XVI в. Урвишки сборник (Гошев 1934/35:25); *Горн(и) Лозенъ* XVII в. Боянски поменик, 43 с. (БП 118); *Горни Лозен* 1762, 1813, *Лозене* 1731 (ИБИ XXI 82, 170, 348); *Горни Лозенъ* 1878 (РТК). 1955 г. слято с Долни Лозен. – Втората част е прил. от *лоза* 'раст., което ражда грозде, *Vitis vinifera*', вероятно с изпаднала втора част като *дол*, *рид*.

Горубляне, с. И 10 София, от 1978 г. слято със София и неин квартал. Стар запис: *Гѣ Корѣліа* 1527 в Зографски поменик (Иванов 1931:516); *Горѣвланѣ*, *Гѣрѣвланѣ*, *Гѣрѣвланіѣ*, *Гѣрѣвланѣ* XVI–XVIII в. (Гошев 1934/35:25); *Корубле* (Гробля) 1420, 1453; *Горублан* (Гроблян); *Гурублян* 1576 (РСт 393, РСтСел 437; ИБИ XIII 11; ИБИ XVI 98); *Горубляне* 1878 (РТК). – Изхождайки от най-старите записи, произв. от *корѣба* 'хралупа, дърво, което има някаква празнина; воденична бука, улей', стб. *скралолѣпа*, и в останалите слав. езици (ЕТР 252, БЕР II 647-648) и наст. *-ан* (*-ян*), за образуването срв. МИ *Смочан*, Сели *Турян* (вж. Дуриданов 1958:212-215). За старинността на названието се съди и по епентетичното *л*. Семантично срв. Сели *Корубинци* в Босилиградско, *Горубѣнци* в Светиниколско (Иванова 1982:52), МИ *Корубите* в Радомирско (Чолева 1988), Сели *Skorupani* в Босна и Херцеговина (IM 393). Възможно е по-късно селищното име да е подвено по често срещаните жителски имена на *-ане* (*-яне*), а според Заимов (Заимов 1967:120) ойконимът е от начално жителско име. Промяната *к > г*, вероятно е свързана с *гора*, едва ли под турско влияние. Според Р. Стойков (РСт, пак там) *Корубле* би съответствало на *Гробля*, но предвид среднобългарския запис, малко вероятно.

Градѣц, с. С 20 София. Стар запис: *Карадидѣж* 1420, *Гарадич*, *Гѣрадич* 1576, *Гарадидѣж* 1728 (РСт 394; РСтСел 438); *Градиц* 1453 (ИБИ XIII 33); *Градеч* 1576 (ИБИ XVI 106). – От *градец* 'селище от градски тип', стб. *градѣць*, умал. от *град* със суф. *-ец* (Геров I 243; СтбР I 371; ЕТР 108; Коледаров 1967:112, 139), срв. Сели *Градец* в Тиквешко и Тетовско, често в топонимията.

Градоман, с. З 14 София, от 1970 г. слято с гр. Баня. Стар запис: *Гарадоман* 1728 (РСт 394). – Изцяло от ЛИ *Градоман* или прилаг. с *-я* от него, срв. МИ *Градоман* в Дупнишко (Еленин 1984); за образув. срв. ЛИ и Сели *Драгоман*, стсръб. ЛИ *Радомань*, Сели *Радапово* в Сърбия (IM 364), вж. Заимов 1973:95.

Гурмазово, с. З 10 София. Стар запис: *селѣ гурма* в Минея празничен от XV в. (Опис III 71); *Курмазуфча* (Гурмазовци) 1453, *Гурмазува*, *Гурмазова* 1576, 1607, *Гурмазава* 1728 (РСт 395; РСтСел 439); *Курумаз* 1452 (ИБИ XIII 23); *Гурмазова* 1576 (ИБИ XVI 113); *Гѣрмазово* XVI–XVIII в. Урвишки сборник (Гошев 1934/35:25); *Гѣрмазов(о)* XVII в. Боянски поменик, 39, 56 с. (БП 118); *Гурмазово* 1813 (ИБИ XXI 164); *селѣ гурмазово* 1857, прип. л. 876 в

Четвероевангелие (Спространов 1900:42); *Гурмазово* 1878 (РТК). – Произв. от рум. *grumaz* 'шия, тил' и преносно 'връх, било на хълм' (Дуриданов 1958a:164), а то заемка от стб. *громада*, *грамада*, респ. от съб. форма *громадиѣ*, диал. *громадѣ*, *грамадѣ*, срв. погоре, подробно вж. Симеонов 1967:252-55; Симеонов 1971:50; Заимов 1962:445. Най-старият запис насочва към начално ЖитИ. Срв. СелИ *Грумази* в Битолско.

Добрòславци, с. С 14 София. Стар запис: *Доброславица* 1449 (ИБИ XIII 45); *Доброслафча*, *Дубруслафча* 1576, 1728 (РСт 399; РСтСел 438; ИБИ XVI 106); село *добрòслáвци* 1596 (Мутафчиев 1931:3); сѣ *добрòслáвци* в Четвероевангелие от 1597 г. (Спространов 1902:13); *Доброславци* 1709 (ИБИ XXI 279). – ЖитИ от ЛИ *Доброслав* (Заимов 1967:220), старият запис от ЛИ и *-ица*.

Дòлни Богрòв, с. И 14 Сф. Стар запис: село *Богорòвъ Долни* в Триод постен от XV–XVI в. (Опис II 89); *Богрова* 1420, 1453; *Долне Богров*, *Долна Богров* 1576; *Богрув* 1671; *Богров-и мензил* 1732 (РСт 400; РСтСел 437; ИБИ XVI 96); *Богорово*, *Мало Богорова* 1455 (ИБИ XIII 381, 49); *Богров* 1762 (ИБИ XXI 82, 85, 86); *Бòгорòвъ* 1780 (Гошев 1934 – 1935:14); *Долн. Богров* 1878 (РТК). – Втората част е прил. от изч. ЛИ *Богор*, съкр. от *Богорад* (Заимов 1988:25; Велев 1978), с хаплогения на *ò* след преместването на ударението, ойконимът е елипса, от начално **Бог(ò)ров* (*рид*, *дол*) и под., вж. най-стария регистриран засега запис, срв. РИ *Богоров*.

Дòлни Лòзен, с. ЮИ 20 София. Стар запис: *Долни Лòзанъ* XVI в. в Калиманова грамота /подправена/ (Иванов 1931:606); *Лозен* 1456 (ИБИ XIII 357); *Лозен-и зир*, *Лозна-и зир*, *Лозне-и зир* 1576 (ИБИ XVI 96; РСт 427; РСтСел 437); *Лòзенъ* (*Лòзнъ Долни*, *Лòзнъ*) XVI в. Урвишки сборник (Гошев 1934 – 1935:25); *Долни Лòзен*, *Лòзенъ Долни (село)* XVII в. Боянски поменик, 43, 47, 52 с. (БП 118); *Долни Лòзен* 1762, *Лòзене* 1731 (ИБИ XXI 85, 348); село *лòзень* 1694 в Миней, зап. посл. л., Опис I 113); *Долни Лòзенъ* 1878 (РТК). 1955 г. слято с Гòрни Лòзен. – Вж. *Гòрни Лòзен*.

Драгалèвци, с. Ю София. Стар запис: *Сѣ(л) Драгалев(ц)*, *Мона Драгалèвски* 1527 в Зографски поменик (Иванов 1931:498, 516); *Дирагулевче* (Драголевци), *Дирагулевча* 1420, 1576 (РСт 402; РСтСел 439); *Драгулевци* 1455 (ИБИ XIII 19); *Драгалевци*, *Драгалèвци*, *Драгалèвци*, XVII в., в Боянски поменик 32, 62, 80 с. (БП 118); *Дирагалевче* (Драгалевци) 1728 (РСт 402; ИБИ XVI 114); село *Драгалèвци*

в Сборниче от църковни песни и молитви от XVIII в. (Опис IV 27); *Драгалевци* 1762, 1779, 1813, 1815 (ИБИ XXI 81, 92, 117, 170, 203); *Драгалевци* 1878 (РТК). – ЖитИ от ЛИ *Драгол*, с прогресивна асимилация $a - o > a - a$, срв. СелИ *Дра̀голевци* в Босилиградско (Заимов 1967:242–43), би могло и от начално ЛИ *Драгал*.

Драговѝщица, с. СЗ 18 София. Стар запис: *Дираговѝщице*, *Дираговецѝце* 1576 (РСт 402; РСтСел 438; ИБИ XVI 105); *Драговищица* 1731, 1808, 1809, 1725, 1728 (ИБИ XXI 28, 142, 151, 152, 313, 331); *Драговищица* 1878 (РТК). 1951 г. присъединено с. Бѝтковци. – Вероятно от начално СелИ *Драговита*, срв. СелИ *Драговита* в Царибродско, по това СелИ е образувано РечИ **Драговитска* (река), новото СелИ е доразвито със суф. *-ица* (подробно за топон. модел вж. Дуриданов 1964:38). Заимов предполага още и от МИ *Драговита*, прил. **драговит*, от *драга* 'дол' с *-(ь)ск-ица* (Заимов 1960:101, 102). Срв. СелИ *Драговищица* в Кюстенд., което е от РечИ.

Дървенѝца, с., от 1961 г. квартал на София. Стар запис: *Диравнидже* (Дравница) 1420 (РСт 405); *Дравеница* 1450 (ИБИ XIII 29); вероятно тур. *Калканджи* 1576, 1683, 1798 (ИБИ XVI 100); *Др̀вѝница* XVII в. Боянски поменик, 37 с. (БП 119); *Дервеница* 1878 (РТК). – Прил. от *дърво* и *-ица*, за място, обрасло с дървета (Георгиев 1956:267). Има запазени в нар. говори и редица готови нарицателни *дървеница*. Като най-приемливо може да се приеме и предположението на Й. Заимов (Заимов 1966:158) в осн. на ойконима да е стар. нарицат. *дървеница* 'дървена къща', словен. *drvenica* 'дървена колиба' и в ост. слав. езици. Записите от 1576 г., 1683 и 1798 г. показват опитите на турската администрация да наложи ново, турско название на селището. Те се явяват и като подкрепа на хипотезата на Заимов за старинния произход на ойконима (Заимов, пак там).

Желѝзница, с. Ю 20 София. Стар запис: **Желѝзница** XVI–XVIII в. Урвишки сборник (Гошев 1934/35: 25); **Желѝзница** XVII в. Боянски поменик 62 (БП 119); *Жележенче*, *Жилежендже* 1728, 1732 (РСт 407); *Железница* 1739 (ИБИ XXI 47); *Желѝзница* 1878 (РТК). – Произв. от *желязо* и *-(ь)н-ица*, названията са възникнали във връзка с рудодобива; срв. СелИ *Железница* в Кратовско (Кънчов II), Благоевгр., *Железна* в Михайловгр. (Михайлова 1984:113).

Жѝтен, с. С 10 София. Стар запис: *Житен* 1809 (ИБИ XXI

152); *Житенъ* 1878 (РТК). – Прил. от *жито*, с остар. значение 'ръж', стб. прил. *житънъ* (БЕР I 548), вероятно от начално *Житен* (рид, дол, град).

Земляне, с., дн. квартал на София. Стар запис: *Землени* 1420, *Землини* (Земляни) 1553, *Земяне*, *Земяна* 1576, *Земине* 1732 (РСт 417; РСтСел 439); *Землени* 1452, 1455 (ИБИ XIII 17, 19); *Земяне* XVI в. (ИБИ XVI 114); *Земяне* 1721, 1756 (ИБИ XXI 68, 285). – ЖитИ от МИ **Земята*, с епентетично л (Заимов 1967:134).

Ивъняне, с. 3 София. Стар запис: *Юваня* 1449 (ИБИ XIII 51); *Йоваяне* 1576, *Йоване* 1605, *Йованяне* 1728 (РСт 411); *Иваняне* 1576 (ИБИ XVI 113; РСтСел 439); *Иваняне* 1878 (РТК). – ЖитИ от начално МИ *(Свети) *Иван*, по името на оброк или черква (Заимов 1967:135).

Илиянци, с. СЗ София. От 1961 г. квартал на София. Стар запис: *Илиянци* 1452 (ИБИ XIII 39); *Илиянча* 1576, 1728 (РСт 412); *Илиянче* 1576 (РСтСел 439; ИБИ XVI 109); *Иліанці*, *Иліанци* XVII в. Боянски поменик 34, 38 с. (БП 119); *Иліанци* 1754 (Гошев СЗН V 8); *Иліенцы* 1878 (РТК). – ЖитИ от начално МИ *(Свети) *Илия*, по името на черквата в селото (Заимов 1967:198).

Казичане, с. ЮИ 12 София. Стар запис: *Газиджани* (Газичани) 1548, *Казиджани* (Казичани) 1576, *Казичане* 1728 (РСт 413); *Казичани* 1576 (ИБИ XVI 104; РСтСел 438); *Казичене* 1731, 1762, 1814 (ИБИ XXI 83, 88, 90, 188, 189, 348, 349); *Casidscham* 1553, 1578 у Бусбек и Герлах (Иречек 1884:117); *Казичани* XVII в. Боянски поменик 43 с. (БП 119). – ЖитИ от начално МИ **Казича*, от рум. *casa* 'къща' и *-ица* (Заимов 1967:190; Георгиев 1973:20–21).

Кацяляне, с. И 10 София. От 1950 г. слято с Дълни Богрѝв. Стар запис: *Качилани* (Кацяляни) 1453, *Качилани* 1607 (РСт 416, ИБИ XIII 375); *Кацяляне* 1766, 1799 (ИБИ XXI 369, 376); *Кацяляне* 1878 (РТК). – ЖитИ от начално МИ *Кацил*, според Дуриданов 1958а:164, Дуриданов 1960:471 вероятно от рум. ЛИ *Săţel*, *Săţil* или от същата основа, но произв. от *каца* и топон. наст. *-ил*, както *Курил*, *Шутил* и под.; семант. често ВИ *Каците* (вж. Заимов 1967:191), а за първия вариант срв. СелИ *Кацелово* в Русенско, *Săţelul*, *Săţăleşti* в Румъния (TopRom 486).

Клисѝра, с. 3 16 София. Стар запис: *Клисура* 1878 (РТК). – От *клисура* 'планинска теснина, проход' (БЕР II 459), често в топонимията.

Княжево, с., от 1958 г. квартал на София. Име от 1881 г. на Балò ефенди. Стар запис: **(К)лисзра**, **Крисзра** XVII в. Боянски поменик 30, 35 с. (БП 119); *Бали ефенди* 1726, 1809, 1814 (ИБИ ХХІ 151, 181, 327); *Балчанлу* 1731 (ИБИ ХХІ 37); *Бали Ефенди* 1878 (РТК). 1878–79 г. *Медено село*. – Произв. от княз. В чест на княз Александър Батенберг. За старите записи: от *клисзра*, вж. горното; Бали ефенди – изцяло от името на турския светец; Медено село – произв. от *мед*.

Кокàляне, с. ЮИ 12 София. Стар запис: **Кзкала̀не** XVI–XVIII в. Урвишки сборник (Гошев 1934 – 1935: 25); *Кокòляни*, *Кукуляни* 1576 (РСт 418; РСтСел 438); *Кокòляни* 1576 (ИБИ XVI 102); *Кокòляне* XIX в. (РТК). – ЖитИ от начално МИ **Кокòл*-, от арум. *sacalaui* 'купчина, грамада, връх', с *a > o*, характерно за ранни роман. заемки в южнослав. ез. (вж. Заимов 1967: 138).

Кòстинброд, гр. от 1974 г., С 7,5 София. Стар запис: в Мрачката грамота от 1347 г.: "до междж **Кòстина вродъ** (**Кòстинъ вродъ**) също и в подправената Мрачка грамота от Стефан Дечански (XIV–XV в.), Иванов 1931:592, 611, 616; **Кòстина Брòда** 1330 (Новаковиќ 1912: 643; Тасева 1998:208); *Кòстин иброд* 1420, *Кòстин буруд* XV в., *Долне Кустимруд*, *Долне Кòстимрод* 1576, *Кòстимбруд-и баля* 1728, *Кòстумруд-и баля* (Г. Кòстинброд) 1732 (РСт 420; РСтСел 439; ИБИ XIII 31, 89, 91); *Горно Кòстимрод*, *Долна Кòстимрод* 1576 ИБИ XVI 108); *Горни Кòстинброд* 1731 (ИБИ ХХІ 343); *Кòстинъ бродъ* 1878 (РТК). – Прил. от ЛИ *Кòста* и *брод*.

Крòсно сèло, до 1910 г. мах. на с. Бòйна, 3 София, от 1956 г. квартал на София. – Прил. от *крас*, вж. горното, или от *красно* 'хубаво' и *село*, срв. МИ *Красна* в Берковско (Михайлова 1986:97), *Красен* в Панагòрско (Заимов 1977:120), СелИ *Красен* в Русенско, *Krasno* в Словения, *Krasno Polje* в Хърватско (IM 242).

Кремйковци, с. СИ 16 София, от 1978 г. слято със София. Стар запис: *Кремиковци* 1452 (ИБИ XIII 49); **Мо Крèмико(в)** XVI в. в Зографски поменик (Иванов 1931:498); **(Кр)èмиковци въ лето 1593** 1593 (Мутафчиев 1931:18); **Ќ крèмиковци** XVII в. (Гошев 1928–29:6); **Кремиковци** XVII в. в Боянски поменик, 44 с. (БП 119); **Кремиковци** 1727 в Четвoроевангелие от 1497 (СвК 65); *Киремикофча* 1576, *Киремикофча* 1728 (РСт 422, РСтСел 438; ИБИ XVI 104); **Ќ кремиковци** записка в евангелие XVII в. (Мутафчиев 1931:18); **Кремиковци** 1728, Урвишки сборник (Гошев 1934–

1935:31); *Кремиковци* 1731, 1762 (ИБИ ХХІ 26, 82, 83); **Ѡ** **крѣмиковци** 1848 (Мутафчиев 1931:19); *Кремиковцы* 1878 г. (РТК). – ЖитИ от начално МИ **Кремиково*, прил. от *крѣмик* 'кремък', стб. *крѣмѣкъ* (БЕР II 732) или от **Кремик(о)* и *-овци*, срв. МИ *Кремик* в Годечко (Симеонов 1966:174), *Кремиково* в Босилегр., *Кремиковица* в Трънско (Заимов 1967:231).

Крѣвина, с. И 10 София. Стар запис: *Кривина*, вероятно и *Крива* 1451 (ИБИ ХІІІ 17, 35, 375); *Кирвина*, *Кирвине* 1453, 1576, *Киригина* 1728 (РСт 422; РСтСел 437); *Кирвине* 1576 (ИБИ ХVІ 97; РСтСел 437); **Селѡ Кривена** ХVІ в. в Зографски поменик (Иванов 1931:516); **Кривина** ХVІІ в. в Боянски поменик, 46 с. (БП 119); *Кривина* 1878 г. (РТК). – От *кривина* 'извит път, завой' (БЕР III 6), тук от 'река с много завой' (Велев 1976), за образув. срв. *долина*, *рудина*, срв. същото СелИ в Ловешко и Русенско, МИ *Кривина* в Берковско (Михайлова 1986:98). В обл. Олтения и Мунтения *crivina* се използва като географ. термин със знач. 'място с пясъци и трънлива растителност; влажно място, мочур' (Балкански 1993–94:507).

Кубрѡтово, с. С 7,5 София, ново име на с. Куманица от 1936 г. – По ЛИ *Кубрат*, от първобългарския владетел Хан Кубрат, срв. СелИ *Кубрат* в Сев. България.

Куманица, старо име на с. Кубрѡтово до 1936 г. Стар запис: *Куманча* (Куманица) 1420, *Куманидже* ХV в., *Куманиче* 1576, 1607 (РСт 424; РСтСел 439; ИБИ ХІІІ 19, 39, 93; ИБИ ХVІ 109); **Куманица** ХVІІ в. в Боянски поменик, 18 с. (БП 119); *Куманица* 1709 (ИБИ ХХІ 420); *Куманица* 1878 (РТК). – От *куман/ин/* 'член на тюркско номадско племе', стб. *коуманинъ* (БЕР III 127) или от ЛИ *Куман* и *-ица*, срв. СелИ *Китаница*, *Китаново* в Сърбия и Македония (IM 251), МИ *Куманица*, ВИ *Куманов дол* в Берк. и Дупн. (Михайлова 1986:99; Еленин 1984), МИ *Куманов завой* в Радам. (Чолева 1988).

Кумарица, с. С 8 София, от 1955 г. слято със с. Славовци под новото име Александър Вѡйков. Стар запис: *Кумаридже* 1420, *Кумарице* (Комарица, Кумарица) 1576, 1728 (РСт 367; РСтСел 438; ИБИ ХІІІ 11, 25, 97; ИБИ ХVІ 94, 105); **Ѡ** **Кумарица** 1596 (Мутафчиев 1931:3); **Ѣ** **Кумарица** в Миней от ХVІ–ХVІІ в. (Опис III 71); **Ѡ** **селѡ Комарица** 1682, прип. л. 1806 в Псалтир (Спространов 1900:11); *Кумарица* ХVІІ в. (Гошев 1935 – 1936:11); *Кумарица* 1814 (ИБИ ХХІ 184); *Комарица* 1804 (Мутафчиев 1931:7); *Комарица* 1878 (РТК). – Старите записи позволяват името да бъде изведено от диал. *комар*

’подвижна овчарска колиба’, с редукция *o>у*, и *-ица*, в подкрепа на това предположение е записът от XVI–XVII в. *комарица*, посочва и мястото на началното ударение. Изказано е и мнение, че в осн. е печенежко ЛИ *Кумар* (Москов 1981:97). Срв. Сели *Kumarevo, Kutarica* в Сърбия и Босна и Херцеговина (IM 251), *Κουμαριά* (Кумаре) в Сярско (Кънчов II 479), МИ *Комарица* в Радом. (Чолева 1988).

Курило, с. С 12, 5 София. Стар запис: *Курилово* 1420, *Куриле* (Курило) 1576 (РСт 424; РСтСел 438; ИБИ XIII 27; ИБИ XVI 106); *въ монастиръ кърилскы* в Четвероевангелие от 1597 г. (Спространов 1902:13) *Кърилово* XVII в. в Боянски поменик, 39 с. (БП 119); *Курило* 1618, 1731, 1762, 1813 (ИБИ XXI 28, 80, 170, 264); *Курило* 1878 (РТК). От 1974 г. квартал на гр. Нови Йскър. – От **курдо* ’място, където се правят дървени въглища’, с корен в гл. *коурити сѧ* ’пуша, димя’ (СтБР 768; ЕТР 263; Велев 1979) и *-ило*, зо образув. срв. МИ *Точилото, Топилото* в Радомирско, срв. МИ *Курило* в Неврокоп., Берковско (Иванов 1996:128 – по ЛИ; Михайлова 1986:100), *Курилата* в Берк. (Михайлова 1986, пак там), МИ *Коурило*, XIV в. в Халкидика (Тасева 1998:213), Сели *Kurilo* в Църна Гора (IM 252). Някои от записите (*Кърилово*) насочват и към извеждането на ойконима от изч. ЛИ, срв. мах. *Курил* в Панаг. (Заимов 1977:124), МИ *Курилово* в Радом. и Зиляховско (Чолева 1988; Иванов 1982:147 – възможно и по изч. ЛИ), *Куриловец* в Разл. (Попов 1979:124), МИ *Коурилово лозие*, XIV в. в ок. Конча (Тасева 1998:213).

Кътина, с. С 8 София. Стар запис: *Кътина* (Кътино) 1420, 1576, *Кътъна* (Кътина) 1728 (РСт 424; РСтСел 439; ИБИ XIII 35); *Кътине* 1576 (ИБИ XVI 107); *Кътина* 1726, 1750, 1814 (ИБИ XXI 54, 189, 321); *Кытина* 1878 (РТК). – От диал. *кътина* ’кът, котар, тъгъл до огнището’, образув. от *кът* ’затулено място в къща; тъгъл; скрито, непристъпно място в природата’, и в др. слав. езици (Геров II 447; БЕР III 232–234), тук с последното значение и *-ина* (за наст. вж. Кочев 1971:159, 174), както *падина*, *ридина*, *ровина*. Срв. Сели *Kutina* в Хърв. и Босна и Херцег. (IM 253); рус. *Кутина, Кутино* (RGN V 3).

Локорско, с. СИ 15 София. Стар запис: **ОѢ** *Локорско* XVI в. в Зографски поменик (Иванов 1931:498); *Локостиче, Локоштица* 1452 (ИБИ XIII 23, 99); *Локуска, Лукоска* (вероятно с изпуснато *p* – Локорско) 1576, *Локорска* 1728 (РСт 427, РСтСел 438; ИБИ XVI

104); село *лѡкѡрскѡ* 1757, прип. л. 29б в Четвероевангелие (Спространов 1900:58); *Локорско* 1762 (ИБИ XXI 90–92); *Лакорско* 1878 (РТК). – Вероятно от начално МИ **Локор*, с осн. *лок-* от *локва*, стб. *локты*, праслав. **laku*, стгр. *λακκός* (БЕР III 461) и рядката наст. *-ор*, със значение 'място, където има много локви', срв. за наст. *стобѡр* (вж. Кочев 1971:135), МИ *Висор* и *Вишорица* в Кюстендилско (Заимов 1961:206), *Слѡгорище* в Радомирско (Чолева 1988) и прил. със *-ѡ/ск-*, името е елипса, семантично срв. горното название. Възможно също осн. да е от арум. *loc* 'място, край' и наст. *-ор* за съб. имена, със значение 'краище', срв. покраината *Краище* в Зап. България.

Малашевци, с. СИ София, от 1961 г. квартал на София. Стар запис: *Малашевица* 1448 (ИБИ XIII 373); *Малшувидж* (Малешовец) 1453, *Малашувиче* 1576 (РСт 429); *Малашевиче* 1576 (ИБИ XVI 103; РСтСел 438); **оу Малашевцы** XIX в. (Опис II 330); *Малешевцы* 1878 (РТК). – ЖитИ от ЛИ *Малеш* (Заимов 1967:248), тук с асимилация *а–е > а–а*, срв. СелИ *Малешево* в Ю. Албания.

Мало Бучино, с. З 10 София. Стар запис: *Мала Бучина*, *Мале Бучине* 1576, *Буджна-и кюмюрджи* (Кюмюрджийско Бучино) 1728 (РСт 430; РСтСел 439); *Мала Бучине* 1576 (ИБИ XVI 112). – Втората част е прил. от *бук*, *бука* 'вид дърво, *Fagus*', елипса (Велев 1974).

Маслово, с. СЗ 11 София, от 1955 г. слято със с. Шийковци в с. Обединение. Стар запис: *Маслово* 1448 (ИБИ XIII 375); *Маслува* 1453, 1576 (РСт 438); *Маслова* 1576 (РСтСел 439; ИБИ XVI 107); *Маслово* 1750, 1762 (ИБИ XXI 54, 88–90). – Прил. от изч. ЛИ *Масло*, вж. предходното, срв. МИ *Масленски валог* в Радомирско (Чолева 1988).

Ми(х)айлово (*Миало̀во*, *Миило̀во*) в говора, с. З 15 София, слято с гр. Банкя 1970 г. Стар запис: *Михалува* 1576, 1728 (РСт 433); *Михалова* 1576 (РСтСел 439; ИБИ XVI 112); *Михайлово*, *Михальово* 1762, 1809 (ИБИ XXI 91, 152). – Прил. от ЛИ *Ми/х/аил*.

Мирѡвяне, с. С 7 София. Стар запис: *Мирувяни* 1576, *Мирувяна* 1728 (РСт 433); *Мировяни* 1576 (РСтСел 439; ИБИ XVI 109); *Мировяне* 1762 (ИБИ XXI 91, 92); *Мировяне* 1878 (РТК). – ЖитИ от начално МИ **Мирово*, от ЛИ *Миро*, съкр. от *Мирослав* и под. (Заимов 1967:151).

Мрамор, с. СЗ 6 София. Стар запис: *Мирамор* 1420, *Мирамер* 1453 – 1576 (РСт 434–35; РСтСел 439; ИБИ XIII 25, 45, 85); *Мрамер*

1576 (ИБИ XVI 108); селѡ **Мраморъ** в (Служба и житие на Св. Иван Рилски, 1671, Опис I 491); *Мрамор* 1723, 1762 (ИБИ XXI 81, 82, 84, 86, 311); *Мраморъ* 1878 (РТК). – От *мрамор* 'камък с варовит състав', стб. *мраморъ* (БЕР IV 280), често в топонимията.

Мърчаево, с. ЮЗ 15 София. Стар запис: *Мирчава* (Мирчаево) 1453, *Мирчайва*, *Мирчайева* 1576, *Мирчай* 1732 (РСт 435; РСтСел 439); *Мърчаво* 1454 (ИБИ XIII 375); *Мерчаево* 1878 (РТК). – Прил. от изч. ЛИ *Мърчай*, произв. от ЛИ *Мърчо* с *-ай*, а то от *Мърко* < *мрък* 'тъмен, черен', сходно с ЛИ *Черньо*, срв. Сели *Мърчево* в Монтанско (Заимов 1988:161; Михайлова 1984:144), *Mrc̆ajevci* в Чачак, Сърбия (IM 299).

Надежда, мах. на с. Връбница, с. от 1923 г., квартал на С София 1946–56 г. – Изцяло от ЛИ.

Негован, с. СИ 10 София. Стар запис: *?Нигюванофча* (Неговановци) XV в., *Нигюван* 1728, 1732 (РСт 436); *Негован* 1762 (ИБИ XXI 367); *Негованъ* 1878 (РТК). – Изцяло от изч. ЛИ *Негован*, от стб. *нѣговати* 'обичам нежно' с наст. *-ан*, както *Милован*, *Радован* (вж. подробно Заимов 1967:223, 251; Заимов 1988:165) или прил. с *-ъ* от него, срв. тук Сели *Негованци* в Радомирско, *Неговановци* във Видинско, МИ *Негованица* в Кюстендилско (Умленски 1984). Най-старият запис свидетелства за начално ЖитИ.

Нови Йскър, гр., С 10 София, ново административно име от 1974 г., образуван от сливането на селата: Александр Вѡйков, Гнѣляне и Курѣло. – От Речи *Йскър*, трансонимен ойконим.

Обединение, с. СЗ 18,5 София, ново административно име от 1955 г. на слетите села Маслово и Шийковци. От 1974 г. слято с гр. Кѡстинброд. – От нариц. *обединение* (ЕТР 363).

Обѣля, с. СЗ 6, квартал на София от 1961 г. Стар запис: *Обеле* 1420, 1576 (РСт 438; РСтСел 439; ИБИ XIII 33; ИБИ XVI 112); **Обѣліа (село)** XVII в. в Боянски поменик, 29 с. (БП 120); *Обеля* 1762, 1809 (ИБИ XXI 84, 85, 91, 151, 152); *Обѣля* 1878 (РТК). – Прил. с *-я* от *обел*, остар. 'гора, обградена с обелени колове', т. е. 'бранище', от гл. *обѣля*, или префиксално-именен тип, образув. от *о* и *бел*, от гл. *бѣля*, със същата осн. е и *забел* 'бранище, дребна гора', често като топоним в западни области, срв. Сели *Забѣл* в Трънско, стсръб. *завѣлъ* 'оградена гора' (БЕР I 569), срв. рус. диал. *бель* 'заболоченный береговой лес' (Мурзаев 1984:39), пол. Сели *Obelia* (SG VII 319); срв. и стчеш. ЛИ *Oběl* (вж. Заимов

1973:134), МИ *Обел*, връх във Влахина планина, *Обеленик* във Врачанско (Николов 1997:320); СелИ *Обелево* в обл. Витебск и Кострома (RGN VI 321).

Обра̀довци, с. СИ София. От 1954 г. обединено със с. Биримърци под името Бенкòвски. Стар запис: *Обрадовци* 1452 (ИБИ XIII 41); *Обрадуфча* 1607, 1728, 1732 (РСт 372); *Обрадовци* 1731, 1739, 1813 (ИБИ XXI 170, 343, 356); *Обрадовцы* 1878 (РТК). – ЖитИ от изч. ЛИ *Обрад*, произв. от гл. *обрадвам* (*се*), срещан в нар. песни (Заимов 1967:252), срв. МИ *Обрадовец* над Княжево в София, ВИ *Обрадов долъ*, XIV в. Сува река; МИ *Обрадовъ трѣвѣжъ*, XIV в., ок. Лубница (Тасева 1998:235); СелИ *Obradovci* в Хърватско, *Obradovac*, *Obradci* в Босна и Херцеговина (IM 312).

Орла̀новци, с. от 1961 г. квартал на София. Стар запис: *Орланафджа* (Орляновци) 1420, *Орландуфча* XV, 1728, 1732 (РСт 440; ИБИ XIII 23, 53, 91); *Орландовци* 1762 (ИБИ XXI 83, 85); *орландовци* XIX в. (Опис II 330); *Орландовцы* 1878 (РТК). – ЖитИ по ЛИ *Орландо*, католик (Заимов 1967:252), има предположения, че това е бил участник в кръстоносните походи, XIII в., срв. МИ *Орландинъ камъ*, XIV в., ок. кат. Синаинци (Тасева 1998:237).

Рай̀на княг̀иня, име на с. Орландовци, Сф 1935 – 1938 г. – По името на участничката в Априлското въстание 1876 г. *Райна Поп-георгиева*, известна с почителното име Райна княгиня.

Панча̀рево, с. ЮИ 12 София. Стар запис: *Панчар* (*Панчаревъ*, *Паничаръ*) XVI в., Урвишки сборник (Гошев 1934 – 1935:25); *Банджар* 1618 (ИБИ XXI 258); *Баниджар* (Паничар) 1728 г., *Панджар* 1732 г. (РСт 442). – Прил. от *Пан/и/чàр*: *паничар* 'човек, който прави паници', образув. от *паница* с '-ар, или като земеписен термин от *панѝца*, поради прилика по форма, тогава би означавало 'място с много вдлъбнатини' или увелич. от *панѝца*, семант. срв. МИ *Паниѝца*, *Паниѝцата* в Радомирско (Чолева 1988), *Паничище* в Дупнишко, а за образув. срв. МИ *Кленàро*, *Носàро*, *Сврачàр* в Радомирско (Чолева, пак там); но срв. СелИ *Паничерево* в Старозагорско, *Паничери* в Пловдивско, и МИ *Паничарци* в Кюстнедилско, *Паничерици* в Благоевградско (вж. Заимов 1967:215).

Поглѐдѐц, с. С 7 София, слято със с. Требѝч 1947 г., квартал на София от 1971 г. Стар запис: *Погледец* 1448 (ИБИ XIII 373); *Поглидлидж* (Погледлец) 1453, *Погледче* 1576 (РСт 445; РСтСел 438); *Погледеч* 1576 (ИБИ XVI 105); *Погледец* 1762, 1814 (ИБИ XXI

81, 84, 188); *Погледецъ* 1878 (РТК). – От *поглед* (ЕТР 438) и наст. *-ец*. Обикновено с това име в топонимията се означават възвишения или малко по-издигнати места, от които се вижда цялата околност, срв. МИ *Погледецъ* във Врачанско (Николов 1997:349), често в топонимията.

Подгумѐр, с. С 14 София. Стар запис: *Понкумир* 1420, *Бонкумир* XV в., *Подгумир* 1451, 1576, *Подгумер* 1728 (РСт 445; РСтСел 438; ИБИ XIII 83; ИБИ XVI 103); *Подгумир* XVII в. в Боянски поменик, 18, 47 с. (БП 119); *Подгумеръ* 1878 (РТК); *Подгумеръ* 1889 в Миней за декември (Мутафчиев 1931:10). – От **Под Гоимѣръ*, образув. от предлога *под* и прил. с *-ъ* от изч. ЛИ *Гоимѣръ*, с редукция *o > u* в неударено положение (Заимов 1973:141; Заимов 1975:181). Префиксално-именният тип се среща много рядко при ЛИ. Би могло да се излезе и от предлога *под* и начално МИ **Гумер < Гумнер*, с асимилация *м-н > м-м*, което е образув. от осн. *гумно*, стб. **ГОУМНО** 'място за вършитба, хамбар, житница' (СтБР I 383) и топон. наст. *-ер*, срв. за образув. МИ *Бучер*, *Мечер* (от мечка), *Сврачер*, *Сломер* (Заимов 1961:206), *Чѣшер* (Чолева 1987:469), семант. срв. рус. Сели *Podhumnische* (RGN VII 130).

Подуѣне (Подуѣне) в говора, квартал И София от 1895 г. Стар запис: *Подуѣни* 1453, *Подуѣне* 1576, 1728 (РСт 446; РСтСел 438; ИБИ XIII 373); *Подуѣне* 1576 (ИБИ XVI 103); *Подуѣн(н)* XVII в. в Боянски поменик, 37 с. (БП 119); *Подуѣне* 1762, 1809 (ИБИ XXI 90–92, 151, 152); *Подуѣны* 1878 (РТК). – ЖитИ от начално МИ **Подуй*, прил. от *под* 'почва' (ЕТР 439), с непродуктивната вече наст. *-уй*, срв. за нея диал. *волуйек*, за осн. срв. *пѣдина*, *пѣдище* 'високо равнище; равна местност в подножие на възвишение', укр. диал. *под* 'низина, долина' (подробно БЕР V 429), тук вероятно от *подуй* като географски термин, срв. МИ *Подуѣк* в Трънско, МИ *Подина*, често в Мелнишко (вж. Заимов 1967:160), Сели *Podujevo* в Прищина, *Podina* в Сърбия, *Podine* в Хърватско (IM 340, 343), *Пода* в обл. Вятка (RGN VII 108).

Пожарѣво, с. СЗ 20 София. Стар запис: *?Божурова* (Божурово) 1420, *Пожарува* (Пожарово), *Пужарова* 1576 (РСт 446; РСтСел 439; ИБИ XIII 37); *Пожарева* 1576 (ИБИ XVI 111); *Пожарев(о)* XVII в. в Боянски поменик, 34 с. (БП 119); *отъ пожарѣво* 1866, прип. л. 876 в Четвроевангелие (Спространов 1900:42); *Пожарево* 1878 (РТК). – Прил. от *пожар*, в топонимията обикновено със значение

’място с опожарена гора, за да се освободи площ за ниви’, често в топонимията.

Пролѐша, с. СЗ 20 София. Стар запис: *Пурулише* (Пролиша) 1453, *Бурулуша* (Пролуша), *Пуролуша* 1576, *Пурулеше* 1671, 1728 (РСт 449; РСтСел 439; ИБИ XIII 41; ИБИ XVI 114); **село Пролѐша** 1578 (Гошев 1935-1936:43); *Пролеша* 1878 (РТК). – Префиксално-именен тип название, образув. от префикс *про-* ’пред’ и от нарицат. *лес* ’гора’ + *-је*, според Дуриданов 1960:165 от по-старо **Пролеше* < **Про-лѣје* (изравнено с др. СелИ на *-а* от Софийско като *Балша*, *Дръмша*), вж. и Симеонов 1971:46; БЕР III 367.

Световрачане, с. СИ 10 София. Стар запис: *Свети Врач* 1450 (ИБИ XIII 381); *Исфит уврадж* (Свет Врач) 1452, *Исвети варадж* (Свети врач) 1576, *Сютурадж* 1728, 1732 (РСт 457; РСтСел 437); *Исвети Врач* 1576 (ИБИ XVI 98); *Световрач* 1762 (ИБИ XXI 90, 91); *Свѣтоврачане* 1878 (РТК). – ЖитИ от МИ **Свети Врач/и/*, по името на оброк или черква (Займов 1967:168), срв. тук *Свето Врач*.

Сѣславци, с. СИ 17,5 София. Стар запис: *Сиславча*, *Сеславча* 1576, *Сеслафча* 1728 (РСт 458; РСтСел 437; ИБИ XVI 99); **Цѣсловци** XVII в. в Боянски поменик, 45 с. (БП 120); **Ѡ село съславци** XVII в. (Гошев 1928/29:6); **више село Ѡславци** 1789 (Мутафчиев 1931:23); **сѣславци** 1833, прип. л. 1286 в Псалтир (Спространов 1900:7); *Сеславцы* 1878 (РТК); **Ѡселоски мон...** 880 (Мутафчиев 1931:20). – ЖитИ от изч. ЛИ *Сеслав* < *Всеслав* (Займов 1967:225; Займов 1988:56), срв. МИ *Сеслава падина* в Годечко (Симеонов 1966:213), рус. СелИ *Сеславино* в обл. Ярославл, *Сеславль* в обл. Калуга (RGN VIII 249).

Симѣоново, с. Ю 7 София, слято със София 1961 г. Име до 1895 г. Беглѣр чифлик. Стар запис: **Чивлик (село)**, **Чивликъ** XVII в. в Боянски поменик, 36, 77 с. (БП 120); *Биглер джифтилиги*, *Беглер джифлиги* 1728, 1732 (РСт 459); *Беглер чифтлик* 1878 (РТК). – Прил. от ЛИ, по името на българския цар *Симеон*. Старият запис е от тур. изафетно съчет. ’беговски чифлик’.

Слѣвовци, с. С 11 София. От 1955 г. слято със с. Кумарица под новото име Александър Вѣйков. Стар запис: *Иславджа*, *Иславкуфча* (Славовци, Славковци) 1420, 1453, *Ислафча* 1728 (РСт 367); *Славица*, *Славковци*, *Слав(ов)ци* XV в. (ИБИ XIII 11, 25, 85, 377, 381); *Славци* 1731, 1762, 1809 (ИБИ XXI 24, 36, 85, 152, 175); *Сла-*

вовъци 1878 (РТК). – ЖитИ от ЛИ Слав (Заимов 1967:258).

Слѣтина, с., от 1961 г. квартал на София. Стар запис: *Ислатина* 1420, 1576, *Ислатѣна* 1728 (РСт 460; ИБИ XIII 19, 91); *Ислатине*, *Ислатене* 1576 (ИБИ XVI 103; РСтСел 438); **Слатина (село)** XVII в. в Боянски поменик, 37 с. (БП 119); *Слатина* 1762 (ИБИ XXI 82, 89). – От изч. *слѣтина* 'солен извор', произв. от прил. *слат* 'солен', стб. **слѣтина** 'мочурище, блато', още 'извор, чиято вода не блика' (ЕтР 589; Геров V 190; Vadjura 1953:235, Schütz 1957:67). Често в българската и славянската топонимия.

Сѡфия, гр., център на област. Стари записи: Най-старото название *Сердика* се споменава за първи път във връзка със завоевателния поход на римския пълководец Марк Линций Крас в 29 г. пр. н. е. Името се споменава през 45 г. н. е. от Дион Касий и от Птоломей относно стратегиите. Стратегия Сердика е съществувала при Траян, а при Хадриан вече е изчезнала, заменена от градската територия на град Сердика: *civitas Serdicensium* в надпис от 152 г. Ето и другите записи на Сердика: *Serdica*, *Sertica*, *Ulpia Serdica*, *civitas Serdica*, *Sardica*, ή Σερδων παλις, Ουιλια Σερδική, Σερδική, Σαρδική, Σαρδική, Σαρδική, Σαρδική метро'πολις, στρατηγία Σαρδικηή (Бешевлиев 1952:33; Detschew 1978:430; Mihailov 1966:123; Vulpe 1958:93–104; ИБИ I 24, 40; ИБИ III 75, 134, 189); Σαρδική'ν 1256 (Гюзелев 1994:77); въ *сардакии* в Служба и житие на св. мъч. Георгия Нови Софийски, XIX в. (Опис I 183). *Триадица*: *εις αυτην την Τριαδιτζαν* (отгоре е написано *Σοφι'ας*) в грамота на Василий II от 1019 г. (Иванов 1931:552–53). Според по-горе цитираните автори името Сердика се споменава за последен път в надпис от 580 г., но както се вижда от следващите записи, то се открива и през XIV в. и по-късно: *Триаδίτζης... Σαρδικη'επωνο'μασται* XI–XII в. (Гюзелев 1994:45); *Триаδίτζιν* 1386 (Гюзелев 1994:213); *Средец*: гра(д) **Срѣдѣца**; на **Срѣдѣци** XI в. "Видение (тълкувание) Даниилово", л. 244б, (Тъпкова-Милтенова 1996:181); "придоу(т) но полк рекомое **Срѣдѣць**", л. 59а, въ **Срѣ(д)ци градѣ**, л. 402б – XV в. "Сказание Исаево" (Тъпкова-Милтенова 1996:119); "еже сѣтъ въ **Срѣ(д)ци**" в Мрачката грамота, 1347 г. (Иванов 1931:592); **Срѣдѣць**, въ **срѣдѣцьор** ѡт града **срѣдѣчьскаго** в "Житие на Иван Рилски" от патриарх Евтимия Търновски, XIV в. и друго житие на Св. Иван Рилски (Иванов 1931:371; Гюзелев 1994:20, 21); **Срѣдѣць** 1378 в Рилската грамота

на цар Иван Шишман (Иванов 1931:598); **славнаго града Срѣдъчскаго** XV в. (СлР 102); **въ Срѣдецъ; въ Срѣдъчскыи град** XV в. в Германски сборник от служби и жития на Св. Йоана Рилски и Св. Йоакима Осоговски(Гошев 1936 – 1937:35); **въ Срѣдъчскыи гра́** в Народно житие на Св. Иван Рилски от XV в. (Иванов 1936:36–37); **град Средъць** XV–XVI в. в Летопис на сръбските царе (Гюзелев 1994:35); **въ Срѣдци** – Миней за м. октомври, от втората четвърт на XVI в., българска безюсова редакция (СлР 58); **в' средци градѣи** 1593 (Мутафчиев 1931:18); **въ Сред(ѣ)ць ѿ предѣль славнаго гра(д) Сре(д)ческаго** 1791 в Сборник от служби и жития на Ив. Рилски (СлР 112, 113); **ѿ страны Срѣдчаски, Средческ(и)** от края на XVIII в. (прип. л. 64а, СлР 114). **София:** за първи път се споменава името София – **София** в една дубровнишка бележка от 1376 г. (Иречек 1898:14; Велкова 1973:60); **въ градѣ црка ми Софи; стаа София** XIV в. във Витошка грамота (Иванов 1931:600-601); **град Гардакиѣ глѣмѣи Софіа**, прип. в Сарандапорския летопис, 1492 (Иванов 1931:150); **София** 1519, 1574, 1649 (ОРИОА 4, 45, 51); **ѿ места зовомъ София**, в псалтир от 1569 г. (Иванов 1931:106); **ѿ места нарицаѣми София**, в требник от 1570 г. (Иванов 1931, пак там); **ѿ Софію**, в бележка на Крупнишкото евангелие, подарено на Рилския манастир от крупнишкия митрополит Йоасаф в 1577 г.; **Срѣдецъ, Градъ Софіа, Гра(д) Софіа**, в Зографски поменик XVI в. (Иванов 1931:498); **град Гардакиа, сирачъ глѣмѣи Софіа**, в Калиманова грамота /подправена/ XVI в. (Иречек 1878:34; Иванов 1931:606); **въ Гардакии, въ Срѣдъчскыи гра(д), нарицаѣми Софи**, в Миней от XVI в. (СлР 54); **Софие** 1420, 1491, 1576, 1591 (РСт 462); **София** 1576 (ИБИ XVI 81–83, 88, 92, 94, 206, 518); **ѿ гратъ Софиа** 1581 (Гошев 1935 – 1936:43); **ѿ софѣи** в Житие на Св. Сава от XVI в. (Спространов 1902:45); **Софиа** в Урвишки сборник, 1645 (Гошев 1934 – 1935:25); **Софіа (град)** XVII в. Боянски поменик 8, 9 с. (БП 119); **оу Софію** 1699 (Гошев 1935 – 1936:43); **ѿ софѣа** XVII в. (Гошев 1928 – 1929:6); **ѿ Софиа** в Евангелие XVII в. (Мутафчиев 1931:18); **софиа** в Празничен миней от нач. на XVII в. (Опис IV 17); **въ градѣ Софѣи** 1704 в Служба и житие на Св. Кирик и Юлита (л. 5а, Спространов 1900:75; Гошев 1936 – 1937:35); **Софѣа** 1732 Урвишки сборник (Гошев 1934 – 1935:25); **ѿ софѣа** 1752, прип. л. 2 в Библия (Спространов 1900:22); **ѿ гратъ Софіа** 1803 (Гошев 1935 – 1936:43); **ѿ**

София 1813, 1818, на **Софию** 1856 (Гошев 1934 – 35:14); **Ṣ Ṣwaṣīta** 1821 (Гошев 1935 – 1936:43); **Софіа** 1830 (Опис III 449); **отъ градо** 1866, прип. л. 876 в Четвероевангелие (Спространов 1900:42); **Софія** 1878 (РТК). – Най-старото название *Сердика* е по името на тракийското племе *серди* (Геров 1967:51; Велкова 1973:57–59; Detschew 1978:430; Mihailov 1966:123; Vulpe 1958:93). През втората четвърт на II в. името се споменава като *Улпия* Сердика по родовото име на Траян (Вулиџ 1934:53). Името *Средец* е известно от ранното средновековие IX–X в. – видоизменение на тракийското име Сердика от местното славянско население (Младенов 1927:486; Vulpe 1958:93). Названието Триадица е възникнало вероятно по времето на император Василий II и е византийско видоизменение на славянското Средец (Младенов 1927, пак там; Vulpe, пак там). До XVI в. градът продължава да се назовава с името Средец. Докато в домашните паметници се среща Средец, във византийските продължава употребата на Сердика (XIII–XIV в.). През втората половина на XIV в. наред със Средец и Триадица започва да влиза в употреба и постепенно се налага името *София* (Мутафчиев 1935:252–258). Появата на названието София се дължи на голямата известност на намиращата се в града църква “Св. София”, смятана за една от най-забележителните сгради, а по време на Второто българско царство и главен катедрален храм.

Су(х)одол, с. СЗ София, слято със София от 1971 г. Стар запис: *Суходол* 1453, 1576, 1728 (РСт 466; РСтСел 439; ИБИ XIII 45; ИБИ XVI 112); **Суходоль** XVII в. в Боянски поменик, 445 с. (БП 119); **село сѡхѡдлъ** 1866, прип. л. 10а в Четвероевангелие (Спространов 1900:42); *Суходолъ* 1878 (РТК). – Името е композита, *суходол* ‘сух дол, дето водата никога не тече, или дето тече само кога вали дъжд или се топят снеговете’ (Геров V 289), често в топонимията.

Требич, с. С 6 София, присъединено с. Погледец и слято със София 1971 г. Стар запис: *Тирабидж* (Трябец) XV в., *Тиребидж* (Требич) 1728, 1732 (РСт 469; ИБИ XIII 55); **требичи** 1596 (Мутафчиев 1931:3); *Требич* 1814 (ИБИ XXI 189); *Требичъ* 1878 (РТК). – От *трѣба* ‘требеж, трѣбина’ и наст. *-ич* (за наст. вж. Дуриданов 1958:353), срв. семантично МИ *Требеко*, *Требеница* в Радомирско, а за образув. МИ *Пченич*, Радом. (Чолева 1988). Също възможно и от ЛИ *Требич*, от *Требо* < *Требомир* IX–XV в., с *-ич* (Займов 1988:223), срв. още чеш. СелИ и МИ *Třebíč*, *Třebětín*,

Třebochovice, Třebom онимите се извеждат от ЛИ или от *třeběž* 'изтребена гора' (Hosák-Šrámek 1980:609–615).

Фйлиповци, с. СЗ 15, квартал на София от 1971 г. Стар запис: *Филбуфдџа, Филиповци* 1420, *Филипофча, Филиповча* 1576, 1728 (РСт 471; РСтСел 439; ИБИ XIII 23; ИБИ XVI 114); *Филіповци* XVII в. в Боянски поменик, 45 с. (БП 120); *Филиповци* 1762 (ИБИ XXI 82); *Филиповцы* 1878 (РТК). – ЖитИ от начално РИ, от ЛИ *Фòлип*, формата *Вилиповци* е диалектна.

Челопèчене, с. СИ 12 София. Стар запис: **ЃЄ** *Челопèчѧ* XVI в. в Зографски поменик (Иванов 1931:516); *Чѡлопèчанє* XVI–XVIII в. в Урвишки сборник (Гошев 1934 – 1935:25); *Чѣлѡпѣчанє* XVI в. в Калиманова грамота /подправена/ (Иванов 1931:606); **Горни Челопечани**, **Долни Челопечичани** XVII в. Боянски поменик, 44 с. (БП 118); *Чалачични* (Челопечени) 1420, *Джелопидџ* (Челопеч) 1576, *Джелопич* 1728 (РСт 475); *Челяпечени* 1450 (ИБИ XIII 27); *Челопич* 1576 (ИБИ XVI 103; РСтСел 438); *сѣлѡ чѣлòпèчѧне* 1624, л. 2а в Миней за м. XI (Спространов 1900:153); **ѡ** *Улопèчанє* 1671, л. 92б в Служба и житие на Св. Йоана Рилски и Св. Йоакима Осоговски (Спространов 1900:78); *Челопèчанє* 1727 прип. в Четвероевангелие от 1497 (СвК 65); *Челопеч* 1762 (ИБИ XXI 83–85); **ѡ** *челопèчанє* 1848 (Мутафчиев 1931:19). – ЖитИ от начално МИ **Челопек* : *челопек* 'припек, склон, огрян от слънце', запазено и в сръб. (Займов 1967:181; Тасева 1998:113).

Чèпинци, с. СИ 11,5 София. Стар запис: *Чепиндџе* (Чепинци) 1420, *Гюрне Чепиндџе, Горна Чепинче, Горне Чепинче* 1576 (РСт 475; РСтСел 438; ИБИ XIII 13; ИБИ XVI 100); *Чепинци* 1762 (ИБИ XXI 82, 90); *Чепенцы* 1878 (РТК). – ЖитИ от начално МИ **Чепино*, вероятно от начално **Чепяне*: *чеп* 'клон, стъбло, съчка, чвор', с преглас *я/е* и с редукция *е>и*, подведено е от рода на *село* (Займов 1967:181, 182, 211). За Чепино във Велинградско се предполага, че е от нач. *Цепина* (крепост), според географската характ. на терена от *чеп* < *процеп* (Миков 1943:207-208; Балкански 1998:247). Възможно и от ЛИ *Чепа* от прабългарски произход (Москов 1981:87), срв. МИ *Чепино* във Врачанско, Сели *Čerip* в Хърватско (IM 118), *Чепин* в Ю. Албания (Селищев 1931).

Чò(х)аджи(й)ско предградие, мах. в София до 1946 г., слята със София. – Произв. от Пр *Чохаджия(та)*, 'който продава, тъче чоха (сукно)' (Геров V 560).

Шияковци, с. СЗ 18 София. От 1955 г. слято с Маслово под името Обединение. Стар запис: *Шиякуфджа* 1420, *Шиякуфча* XV в., 1576 (РСт 438; ИБИ XIII 31, 89); *Шиякофча* 1576 (ИБИ XVI 108; РСтСел 439); *Шияковци* 1762 (ИБИ XXI 89, 90); *Шияковци* 1878 (РТК). – ЖитИ от Пр *Шияците* : *шияк* 'твърдоглав, упорит човек', срв. *шитакъ* 'сръбски шоп' (Геров V 584), срв. *Шиякова махала* при с. Проданча, Трънско (вж. Заимов 1967:269), СелИ *Шияково* в Никополско (Балкански 1999:119).

Тук бяха разгледани 94 имена, които назовават 83 обекта (градове, села и махали), някои от които са станали квартали на столицата. Преименуванията са засегнали десет селищни имена. Някои от новите, административни имена са просъществували за съвсем кратко време. В голямата си част названията са останали непроменени още от XV–XVI в. Относително статичната ойконимна система е съхранила и много старинни елементи: две названия са запазили редки топонимни наставки; прилагателни с *-ъ* има в 4 ойконима (5%); старинни лексеми пазят 11 селищни имена (13,7%); старинни лични имена и прякори се откриват в 18 названия (22,5%). Селищноименната система на бившата Софийска околия се характеризира с многобройните жителски имена: с наставка *-ци* има 17 ойконима (21,2%), а с *-ане* – 11 ойконима (13,7%). С форманти *-ово*, *-ево* са образувани 11 селищни имена (това са адекватни наставки, които са придобили и топонимична функция). За типично ономотични суфикси се смятат и *-ица*, *-ец*. В Софийско 12 ойконима (14%) имат тези словообразователни елементи.

Селищните имена от бившата Софийска околия свидетелстват за българско население, плътно заселило се в тези райони. Влиянието на чужди етноси е много слабо.

ЛИТЕРАТУРА

- Балкански, Т. 1993 – 1994: Из географската терминология на румънските документи от XIV–XVI в. – Бълг. език, N 5–6, 505–514.
- Балкански, Т. 1998: Местните имена на Чепинското краище (Велинградско). В. Търново.
- Балкански, Т. 1999: Никополските власи. Етнос. Език. Етнонимия. Ономастика. Просопографии. В. Търново.
- Бешевлиев, В. 1952: Епиграфски приноси. С., 33, N55.

- В е л е в, В. 1974: Мало Бучино. – В-к “Девети септември”, С., бр. 35.
- В е л е в, В. 1975: Балша. – В-к “Девети септември”, С., бр.3.
- В е л е в, В. 1976: Кривина. – В-к “Девети септември”, С., бр. 44, 8 октомври.
- В е л е в, В. 1977: Герман. – В-к “Девети септември”, С., бр. 48 (142), 30 ноември.
- В е л е в, В. 1978: Горни и Долни Богров. – В-к “Девети септември”, С., бр.38 (224), 20 септември.
- В е л е в, В. 1979: Град Нови Искър (квартал Курило). – В-к “Девети септември”, С., 24 септември.
- В е л е в, В. 1980: Враждебна. – В-к “Девети септември”, С., бр. 46 (336), 13 ноември.
- В е л к о в а, Ж. 1973: Имената на нашата столица през вековете. – Векове, N 2, 57–62.
- В у л и □, Н. 1934: Споменик, 77, 53, N 51.
- Г е о р г и е в, Вл. 1956: За името на с. *Дървеница* и за преименуването на градове и села у нас. – Бълг. език, N 3, 266–267.
- Г е о р г и е в, Вл. 1973: *Casidscham 1553 – Казичане*. – В: Славистични изследвания 3, 20–21.
- Г е р о в, Б. 1967: Проучвания върху западнотракийските земи през римско време. – В: Годиш. на Соф. унив., Фак. зап. филологии, 51, 3–101.
- Г о ш е в, И. 1926-1927: Стари записки и надписи. – В: Годиш. на Соф. унив., Богосл. фак., т. IV, 335–377.
- Г о ш е в, И. 1934 – 1935: Стари записки и надписи. – В: Годиш. на Соф. унив., Богосл. фак., т. XII.
- Г о ш е в, И. 1935 – 1936: Стари записки и надписи. – В: Годиш. на Соф. унив., Богосл. фак., ГСУ, т. XIII, 1–57.
- Г о ш е в, И. 1936–37: Стари записки и надписи. – В: Годиш. на Соф. унив., Богосл. фак., т. XIV, 1–49.
- Г ю з е л е в, В. 1994: Извори за средновековната история на България (VII–XV в.) в австрийските ръкописни сборки и архиви. София.
- Д у р и д а н о в, Ив. 1958: За някои редки словообразователни типове в българската топонимия с успоредици от другите славянски езици. – В: Славистичен сб. 1, 207–250.
- Д у р и д а н о в, Ив. 1958а: Към етимологията на някои старинни местни названия. – В: Изследвания в чест на акад. Д. Дечев, 151–166.
- Д у р и д а н о в, Ив. 1960: Нови данни от топонимията за изчезнало румънско население в Софийско. – В: Езиковедско-етнографски изследвания в памет на акад. Стоян Романски. С., 469–478.
- Д у р и д а н о в, Ив. 1962: Стара тюркска заемка в южнославянската топонимия.

- мия. – Български език, N3, 187–193.
- Дур и д а н о в, Ив. 1963: Южнославянски речни названия и тяхното значение за славянския топонимичен атлас. – В: Славянска филология 3, 181–211.
- Дур и д а н о в, Ив. 1964: Южнославянски успоредици в развоја на един топонимичев модел (*-*ьsk-ica*). – Ез. и лит., N3, 37–60.
- Е л е н и н, Й. 1984: Местните имена в Станкедимитровско (машинопис).
- З а и м о в, Й. 1960: Български водни имена. Т. I – Български език, 10, N 5, 420–430; Т. II – Български език, 11, N 2, 1961а, 115–130.
- З а и м о в, Й. 1962: Географските имена *Тръмбеш*, *Гурмазово* и *Соточино*. – Български език, N 5, 445–47.
- З а и м о в, Й. 1966: За името на село *Дървеница*, Софийско. – Български език, 16, N 2, 157–158.
- З а и м о в, Й. 1967: Заселване на българските славяни на Балканския полуостров. Проучване на жителските имена в българската топонимия. София.
- З а и м о в, Й. 1973: Български географски имена с *-jъ*. Принос към Славянския ономастичен атлас. София.
- З а и м о в, Й. 1977: Местните имена в Панагурско. София.
- З а и м о в, Й. 1988: Български именник. София.
- И в а н о в, Й. 1929: Богомилски книги и легенди. София.
- И в а н о в, Й. 1931: Български старини из Македонија (второ, допълнено издание). София.
- И в а н о в, Й. 1982: Местните имена между Долна Струма и Долна Места. София.
- И в а н о в а, О. 1982: Местните имиња на областа по сливот на Брегалница. Скопје.
- И р е ч е к, К. 1898: Християнскиот елемент во топографската номенклатура на Балканските земи. – ПСп на Български книжовно д-во в Сръбска XI, №. LV–LVI, 223–268 (превод С. Аргиров).
- К о л е д а р о в, П. 1967: Към вџпроса за развитието на селишната мрежа и на нејните елементи в средишната и източната част на Балканите од VII до XVIII в. – В: Изв. на Института за историја, т. 18, 89–146.
- К о ч е в, Ив. 1971: Диалектни категории и типове при словообразувањето на съществителното име (съпоставително изследвање вџрху материјал од три български говора). – В: Изв. на Инст. за български език, XX, 107–187.
- М и к о в, В. 1943: Произход и значење на имената на нашите градове, села, реки, планини и места. София.
- М и х а й л о в а, Д. 1984: Местните имена в Михайловградско. София.
- М и х а й л о в а, Д. 1986: Местните имена в Берковско. София.

- Младенов, Ст. 1927: Имената на седем български столнини (*Преслав, Средец, Воден, Охрид, Търново, Видин, Пловдив*). – Бълг. мисъл, 2/7–8, 485–493.
- Москов, М. 1965: Произход на речното название Ботуня. – Език и литература, N1, 81–84).
- Москов, М. 1981: Българо-тюркски езикови контакти (езикови остатъци, състояние, проблеми). – Съпоставително езикознание, N 3–5, 80–104.
- Мурзаев, Э. 1984: Словарь народных географических терминов. Москва.
- Мутафчиев, П. 1931: Из нашите старопланински манстири. София.
- Мутафчиев, П. 1935: За името на столицата ни. – В: Отец Паисий, N 8, 252–258.
- Николов, Б. 1997: Топонимията на Врачанска околия. София.
- Новаковиќ, Ст. 1912: Законски споменици српских држава Средњега века. V кн., Београд.
- Петканов, Ив. 1955: Географското име *Бояна*. – Бълг. език 5, N 4, 352–353.
- Попов, К. 1979: Местните имена в Разложко. София.
- Селищев, А. 1931: Славянское население в Албании. София. II фототипно издание С., 1981.
- Симеонов, Б. 1963: Местни названия на *-им: Кричим* и др. – Бълг. ез., N2, 132–137.
- Симеонов, Б. 1966: Етимологичен речник на местните названия от Годечко. – В: Годиш. на Соф. унив., Факулет слав. филологии, IX, 118–248.
- Симеонов, Б. 1967: *Гурмазово*. – Бълг. език, 17, N3, 252–255.
- Симеонов, Б. 1971: Произход на селищните названия от Западнософийския район (Сливнишко). – Бълг. език 21, N 1, 44–54.
- Спространов, Е. 1900: Описъ на рѣкописитѣ въ библиотеката при Св. Синодъ на българската църква в София. София.
- Тасева, Л. 1998: Българска топонимия от гръцки и сръбски средновековни документи. София.
- Търкова-Займова, В. Милтенова, А. 1996: Историко-апокалиптичната книжнина във Византия и средновековна България. София.
- Умленски, Ив. 1984: Местните имена в Кюстендилско (машинопис).
- Чолева, А. 1987: За произхода на някои селищни имена в Пернишки окръг. – В-к “Димитровградско знаме”, Перник, прилож. бр. 3, 21. VIII. 1987.
- Чолева, А. 1988: Местните имена в Радомирско (дисертация).
- Vadjuга, R. 1953: Ljudska geografija. Terensko izrazoslovije. Ljubljana.
- Detschew, D. 1957: Die thrakischen Sprachreste. Wien.
- Hošák, L. Šrámek, R. 1970: Mistní jména na Morave a ve Slezsku. Praha. T. I 1970; T. II 1980.

- Mihailov, G. 1966: Inscriptiones graecae in Bulgaria repertae. IV. S., 154–160.
 Schütz, J. 1957: Die geographische Terminologie des Serbokroatischen. Berlin.
 Svoboda, J. 1964: Staročeska osobní jména a naše příjmení. Praha.
 Vulpes, R. 1958: Le nom de Serdica. — In: Изследвания в чест на акад. Д. Дечев, С., 93–104.

СЪКРАЩЕНИЯ НА СПРАВОЧНА ЛИТЕРАТУРА

- БЕР – Български етимологичен речник . С. БАН. 1–5, 1971 – 1999.
 БП – Станчева, М. – Станчев, Ст. Боянски поменик. С., 1963.
 Геров – Н. Геров, Речник на българския език. I–VI. С., 1975 – 1978 (ново издание).
 ЕТР – Младенов, Ст. Етимологически и правописен речник на българския книжовен език. С., 1941.
 ИБИ – Извори за българската история. С., Т. XIII, 1966 (Турски извори); Т. XVI, 1972 (Турски извори); Т. XXI, 1977 (Турски извори).
 Кънчов П – Кънчов, В. Избрани произведения, т. II (Град Скопие. Сегашното и недавното минало на град Велес. Македония. Етнография и статистика.). С., 1970. (Фототипно издание от Македония. Етнография и статистика. С., 1911).
 Опис I – Цонев, Б. Опис на ръкописите и старопечатните книги на Народната библиотека във София. Т. I. С., 1910.
 Опис II – Цонев, Б. Опис на славянските ръкописи в Софийската народна библиотека. Т. II. С., 1923.
 Опис III – Стоянов, М., Кодов, Хр. Опис на славянските ръкописи в Софийската народна библиотека. Т. III. С., 1964.
 Опис IV – Стоянов, М., Кодов, Хр. Опис на славянските ръкописи в Софийската народна библиотека. Т. IV. С., 1971.
 ОРИОА – Радусев, Е., Ковачев, Р. Опис на регистри от Истанбулския османски архив към Генералната дирекция на държавните архиви на република Турция. С., 1996.
 РСт – Стойков, Р. Наименования на български селища в турски документи на Ориенталския отдел на Народната библиотека в София от XV, XVI, XVII и XVIII в. – В: Известия на Народната библиотека за 1959, т. I, 1961, 363–490.
 РСтСел – Стойков, Р. Селищни имена в западната половина на България през XVI в. (по турски регистър за данъци от 984 /1576 – 1577 г./). – В: Езиковедско-етнографски изследвания в памет на академик Стоян Романски, 1960, 440–456.

- РТК Д Руска триверстова карта от 1878 г. Поправена и допълнена през 1904. С., 1932.
- СВК Д Х р и с т о в а, Б., К а р а д ж о в а, Д., И к о н о м о в а, А. Български ръкописи от XI до XVIII век. Своден каталог. Т. I. С., 1982.
- СЛР Д Р а й к о в, Б., К о д о в, Хр., Х р и с т о в а, Б.. Славянски ръкописи в Рилския манастир. Т. I, С., 1986.
- СтБР – Старобългарски речник. Т. 1 (А–Н). С., 1999.
- Фасмер ЭСРЯ – Этимологический словарь русского языка. I–IV, М., 1964 – 1973.
- IM – Imenik mesta (Pregled svih mesta i opština, narodnih odbora srezova i pošta u Jugoslaviji). Beograd, 1956.
- RGN – Russisches geographisches Namenbuch. Herausgegeben von Max Vasmer. 1–6. Wiesbaden, 1962 – 1972.
- SG – Słownik geograficzny królestwa polskiego i innich krajów słowiańskich, 1–15, Warszawa, 1880 – 1900.
- TopRom – I o r d a n, I. Toponimia romínească. Bucureşti, 1963.

ДРУГИ СЪКРАЩЕНИЯ

арум. – арумънски	
ВИ – водно име	
И – източно	С – северно
ЖитИ – жителско име	СелИ – селищно име
З – западно	СЗ – северозападно
ЗФ – западна форма	СИ – североизточно
изч. – изчезнало	съкр. – съкратено
лат. – латински	тур. – турски
ЛИ – лично име	ФИ – фамилно име
МИ – местно име	Ю – южно
нар. – народно	ЮЗ – югозападно
РечИ – речно име	ЮИ – югоизточно
РИ – родово име	
рум. – румънски	